

Valtuustoaloite Mikkelin maaseudun palvelukuljetusten lisäämiseksi

Lausunnot:

Mikkelin pitäjän aluejohtokunta 7.11.2024

Mikkelin pitäjän aluejohtokunta yksimielisesti kannattaa valtuutettu Jaakko Väänäsen esitystä, että vuoden 2025 talousarvioon varataan määräraha kutsutaksijoukkoliikenteen tarpeisiin. Tavoitteenahan on ollut, että myös maaseudun ikäihmisillä on mahdollisuus asua omassa kotonaan mahdollisimman pitkään. Linja-auto- ja kutsutaksikuljetusten lakkauttaminen koulujen lomien ajaksi ovat ristiriidassa tästä hyvästä tavoitteesta. Koulujen lomien aikana maaseudun asukkailla pitää olla vähintään kerran viikossa mahdollisuus päästä asioimaan keskustassa.

Ristiinan aluejohtokunta 7.11.2024

Ristiinan aluejohtokunta katsoo, että kutsutaksiliikenne saattaa kaupunkilaiset yhdenvertaisempaan asemaan ja on osoitus, että kaupunki myös arvostaa erityyppisiä asumisratkaisuja ja eri-ikäisten ihmisten mahdollisuuksia tasavertaisiin palveluihin. Joukkoliikenneasiointi Ristiinasta kaupunkikeskustaan Mikkeliin sujuu arkipäivisin verrattain hyvin, sitä vastoin viikonloppuisin joukkoliikenne on kovin rajoitettua. Merkittävin ongelma asiointipalvelujen saavutettavuudessa on taajaman ulkopuolella asuvilla ikäihmisillä, joilla ei ole autoa tai muuta kulkuvälinettä päästäkseen Ristiinan keskustaan ja joukkoliikenteen tavoittamaksi. Nykyisellään ainoa mahdollisuus on turvautua naapurien, lasten tai muiden ulkopuolisten tarjoamaan apuun. Palveluiden tasapuolisen saavutettavuuden osalta tilanne ei maaseudun ikäihmisille ole hyväksyttävä, ja itsemääräämisoikeus elämän sujuvuudesta jää muiden henkilöiden hyväntahtoisuuden varaan. Jokaisen kaupunkilaisen tulee päästä osalliseksi julkisista ja myös yksityisistä palveluista. Palaaminen kutsutaksiliikennejärjestelmään haja-asutusalueilla on vastaus tähän tarpeeseen.

Maaseudun palvelukuljetusten käsittelyllä kaupunkiorganisaatiossa on vuosien perinne. Palvelun käytöstä on myös kerätty kokemuksia. Yleensä valmistelussa on kerta toisensa jälkeen päädytty lopputulemaan, että kutsutaksiliikenteen käyttö on siihen osoitettuihin varoihin nähden vähäistä. Tätä todistavat myös kuljetuksiin liittyvät käyttötiedot. Aluejohtokunta katsoo asiakseen huomauttaa, että tiedottaminen kutsutaksiliikenteestä on ollut riittämätöntä. Sellaista mistä ei tiedetä – ei myöskään osata käyttää. Siksi data, jota kaupunkiorganisaatio on kerännyt maaseudun palvelukuljetuksista ja joka osoittaa kutsutaksiliikenteen käytön olevan vähäistä siihen osoitettuihin varoihin nähden, ei kerro palvelun todellisesta tarpeesta. Toimintamallin täysimääräiseksi hyödyntämiseksi kaupungin on informoitava aiempaa selkeämmin potentiaalisia kutsutaksiliikenteen käyttäjiä.

Suomenniemen aluejohtokunta 6.11.2024

Suomenniemen aluejohtokunta pitää erittäin tärkeänä, että Mikkelin kaupunki huolehtii tasapuolisesti myös kaikkien haja-alueella asuvien kuntalaisten kuljetustarpeesta, ei pelkästään Mikkelin keskusta- ja lähialueilla asuvien.

Suomenniemen halki kulkee valtatie 13, joka on merkittävä luoteis–kaakkoissuunnassa Lappeenrannasta Mikkelin ja Jyväskylän kautta edelleen Kokkolaan johtava valtatie. Edestakaiset bussivuorot välillä Lappeenranta-Mikkeli ovat vähentyneet merkittävästi. Suomenniemi on maantieteellisesti alueena laaja ja vesistöjen pirstoma. Väestön ikärakenne painottuu vanhusväestöön.

Peruskoululaiset ja toisen asteen opiskelijat

Suomenniemen koulun lakkauttamisen myötä peruskoululaisten koulumatkat ja kuljetusajat Ristiinan yhtenäiskouluun pitenevät. Koulukuljetuksia liikennöidään ainoastaan koulupäivinä, ei koulujen loma-aikoina.

Maksuton joukkoliikenne on tällä hetkellä voimassa Mikkelin peruskoululaisille Mikkelin seudun Waltti-liikenteessä, mutta Suomenniemellä asuvat peruskoululaiset eivät voi hyödyntää tätä etua vapaa-ajan tai harrastusmatkoihinsa Mikkeliin, koska Waltti-liikennevuoroja on vain koulupäivinä, ei viikonloppuisin eikä koulujen loma-aikoina. Toisen asteen opiskelijat kulkevat päivittäin opintoihin Mikkeliin, Mäntyharjulle tai Savitaipaleelle. Koulumatkoihin ei ole mahdollista käyttää julkista liikennettä, sillä Suomenniemeltä ei ehdi ajoissa klo 8 alkaviin opintoihin, eikä koulupäivän jälkeen pääse julkisella liikenteellä takaisin Suomenniemelle.

Waltti-vuorojen lähtöajat Suomenniemeltä ovat kouluamuisin:
klo 7.10, perillä Mikkeliissä klo 8.29, odotusaika Ristiinassa 32 min.
klo 8.15, perillä Mikkeliissä klo 9.24, odotusaika Ristiinassa 22 min.

Waltti-vuorojen lähtöajat Mikkelistä ovat koulupäivinä:
klo 12.28, perillä Suomenniemellä klo 13.34, odotusaika Ristiinassa 7 min
klo 13.28, perillä Suomenniemellä klo 14.39, odotusaika Ristiinassa 12 min.
Suomenniemen aluejohtokunta LAUSUNTO 6.11.2024

Osalla toisen asteen opiskelijoita (lukiossa opiskelevat) on mahdollisuus käyttää Mikkelin kaupungin tai Savitaipaleen kunnan järjestämää koulukuljetusta. Muuten koulumatkat on järjestettävä itse.

Päivittäinen työmatkaliikenne

Päivittäinen työmatkaliikenne suuntautuu Suomenniemeltä Mikkeliin, Savitaipaleelle ja Mäntyharjulle. Päivittäiseen työmatkaliikenteeseen ei ole mahdollista käyttää julkista liikennettä aikataulusyistä.

Työmatkaliikenne Suomenniemeltä Mikkeliin:
Bussivuoron lähtöaika Suomenniemeltä on arkisin
klo 8.05, perillä Mikkeliissä 8.45

Bussivuoron lähtöaika Mikkelistä on arkisin:
ti ja ke klo 10, perillä Suomenniemellä 10.30
ma, to ja pe klo 16, perillä Suomenniemellä 16.30

Bussin kyytiin pääsee ainoastaan valtatie 13:n varrella olevilta pysäkeiltä, kyytiin ei pääse Suomenniemen keskustasta.

Vanhusväestö

Nyt jo lakkautettua kutsujoukkoliikennettä on järjestetty kuudella eri reitillä, mutta ei Suomenniemellä.

Suomenniemen apteekin lopetettua toimintansa 31.7.2024 on asukkailta saatu toive asiointikyytien järjestämisestä Ristiinan tai Savitaipaleen apteekkiin. Suomenniemen aluejohtokunta päätti, ettei se järjestä asiointikyytejä. Lisäksi Suomenniemen aluejohtokunta selvitti Suomenniemen ja Savitaipaleen apteekkeilta, olisiko apteekkeilla mahdollisuus perustaa Suomenniemelle ns. itsehoitolääkekaappi, josta asiakkaat voivat ostaa ilman reseptiä myytäviä lääkkeitä. Sekä Ristiinan, että Savitaipaleen apteekki vastasivat, ettei heillä ole resursseja perustaa palvelupistettä Suomenniemelle.

Suomenniemellä asuvat pitkäaikaissairaat ja vanhukset voivat käyttää Kelan kustantamia Kela-kyytejä ainoastaan matkoilla terveydenhuoltoon, terveyskeskukseen tai sairaalaan. Kyyditettävän omavastuu on 25 euroa yhdensuuntaiselta matkalta, ja omavastuun katto on 300 euroa vuodessa. Kela-kyydeistä aiheutuu vanhusväestölle merkittävä vuosittainen kuluerä. Varsinaisiin asiointimatkoihin on autottoman käytettävä taksia. Kela-kyydeistä ja taksimatkoista aiheutuu vanhusväestölle merkittävä vuosittainen kuluerä.

Erityisesti vanhusväestön tarve palvelukuljetuksille on lisääntynyt, koska Suomenniemeltä vähitellen viety pois kaikki palvelut. Mikkelin kaupungin kuvassa näyttää entistä enemmän siltä, että Suomenniemi-nimistä paikkakuntaa ei enää ole edes olemassa.

Suomenniemen aluejohtokunta esittää, että Mikkelin maaseudun palvelukuljetusten kehittämisessä on otettava huomioon kaikkien eri ikä- ja asukasryhmien kuljetustarpeet, alueelliset erot sekä saatavuus.

Palvelukuljetukset on pyrittävä järjestämään mahdollisimman kattavasti ja kustannustehokkaasti jo olemassa oleva kuljetustarjontaa huomioiden ja hyödyntäen sekä tarpeen mukaan lisäten.

Pohjois-Savon ELY-keskus 12.11.2024

Mikkelin kaupungille tehdyssä valtuustoaloitteessa esitetään määrärahaa kutsutaksitoiminnan aloittamiseksi Mikkelin maaseutualueille, joissa ei ole julkista liikennettä.

Pohjois-Savon ELY-keskus toimii joukkoliikenteen toimivaltaisena viranomaisena Itä-Suomessa pois lukien toimivaltaisten kaupunkien alueet. Valtuustoaloitteessa esitetyt liikenteet ovat Mikkelin kaupungin sisäisiä ja näin ollen toimivalta liikenteen järjestämiseksi on kaupungilla.

ELY-keskus myöntää pienille toimivaltaisille kaupungeille valtionavustusta joukkoliikennepalveluiden järjestämiseen. Valtionavustusta ei ole kuitenkaan voitu myöntää palveluliikenteelle määrärahojen niukkuuden vuoksi (päättös 5.11.2024). ELY-keskus katsoo, että kutsujoukkoliikenne on luonteeltaan palveluliikennettä.

Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Kallanranta 11, PL 2000, 70101 Kuopio
www.ely-keskus.fi/pohjois-savo

Vammaisneuvosto 5.11.2024

Vammaisneuvosto suhtautuu myönteisesti tehtyyn päätökseen ja näkee sen tukevan asukkaiden yhdenvertaista osallisuutta ja palveluihin pääsyä.

Vanusneuvosto 31.10.2024

Kutsuohjatun joukkoliikenteen päättyminen vuonna 2022 oli pettymys erityisesti monille ikäihmisille. Perusteena tuolloin oli, että kutsuohjatun joukkoliikenteen käyttö oli vähäistä ja se palveli vain yksittäisiä henkilöitä. Vanusneuvosto toteaa, että tosiasiallisesti kutsuohjatun joukkoliikenteen tiedottamista ja mainostamista ei ehkä tehty riittävästi, joten ikääntyvät, vammaiset ja vapaa-ajan asukkaat eivät tienneet käyttää palveluja laajasti, vaikka tarvetta siihen olisi ollut.

Kaupunkikehityslautakunta on nyt kokouksessaan 11.6.2024 käsitellyt vastausta valtuustoaloitteeseen, joka koski maaseudun palvelukuljetusten kehittämistä. Kaupunkikehityslautakunta päätti esittää kaupunginhallitukselle, että vuoden 2025 talousarvioon varataan määräraha kutsutaksijoukkoliikenteen tarpeisiin. Samalla kaupunkikehityslautakunta päätti kaupunginhallituksen ohjeistuksen mukaan pyytää lausunnon mm. vanusneuvostolta.

Vanusneuvosto puoltaa kaupunkikehityslautakunnan päätöstä mm. seuraavilla perusteilla:

- Haja-asutusalueella on suuri joukko vanhuksia ja henkilöitä, jotka eivät omista omaa autoa, jolloin kauppa- ja muu asiointi on vaikeaa, jopa mahdotonta. On myös paljon iäkkäitä ihmisiä, jotka ovat menettäneet ajokorttinsa ajokyvyn heikentymisen johdosta.
- Monet iäkkäät kuntalaiset ovat pienen eläkkeen saajia, kun heillä ei ole kertyneitä työeläkkeitä. Siitä syystä heillä ei ole varaa ajella normaalihintaisilla taksikyydeillä.
- Kuntalaisilla on oikeus valita asuinpaikkansa, asua myös maalla, eikä kulkuyhteydet ja niiden puuttuminen saa pakottaa kuntalaisia luopumaan kodistaan. Toimivilla kulkuyhteyksillä turvataan haja-asutusalueella elämisen edellytykset.
- Toimivilla liikennejärjestelyillä tuetaan ikäihmisten toimintakyvyn säilymistä ja estetään syrjäytymistä, jos ja kun kuntalaisilla on mahdollisuus osallistua, olla osana toimivaa ja virkistystä antavaa yhteistoimintaa, tavata muita ihmisiä, hoitaa asioitansa itsenäisesti jne. Omatoimisuuden tukemiseen ja säilyttämiseen tähtäävät kaikki ratkaisut ovat tarpeellisia.
- Laajan Mikkelin alueella on paljon vapaa-ajan asutusta ja uskomme, että myös vapaa-ajan asukkaat olisivat kiinnostuneita käyttämään palvelua. Yhä enemmän on ihmisiä, nuoria ja vanhoja, jotka eivät halua omistaa autoa, vaan he käyttävät joukkoliikennettä ja tukevat samalla kestävästä kehityksestä.
- Joukkoliikenteen kustannusten syntyminen tasapuolisuus ja kuntalaisten tasavertainen kohtelu kulkemisen mahdollistamisessa ovat myös tärkeitä tekijöitä. Kuntalaiset vertaavat asioita

keskenään, kun kantakaupungissa bussit ajavat lähes tyhjänä päiväsaikaan, niin monilla alueilla haja-asutusalueella puuttuu joukkoliikenteen käyttämisen mahdollisuus kokonaan.

- Kutsuohjatuista joukkoliikenteistä on olemassa toimivia malleja, kun sitä käsityksemme mukaan järjestetään mm. Porvoossa (Kyläkyty), Pietarsaarella, Uudessakaupungissa, Riihimäellä, Torniossa.

- Valtuustoaloitteeseen annetussa vastineessa todetaan, että "Yhteistyö hyvinvointialueen asiakaskyydeistä ja järjestelykustannuksista ei ole ollut vielä ajankohtainen, ja että kaupunki ei yksinään voi ottaa vastuuta asiointikyytien järjestelyistä. Lausunnossa todetaan myös, että haasteellisena asiakasryhmänä korostuu vanhusväestön asiointitarpeet. Vanhusneuvosto ymmärtää molempien organisaatioiden taloushaasteet, mutta toivoo, että asiaan liittyvä ratkaisuun tähtäävä yhteistyö ja ratkaisujen hakeminen voitaisiin aloittaa yhteistyössä kaupungin ja Eloisan kanssa, koska hyvin järjestetystä ja toimivasta mallista hyötyisivät kaikki osapuolet.